

<p>314 VOLVSIANO ET ANNIANO CONSS. Pace inter duos imperatores rupta bellum Cibalense fuit a. d. VIII id. Oct., quo finito eodem anno vel certe proximo incipiente pacem restitutam esse iude confirmatur, quod a. 315 ambo imperatores simul consules processerunt. Deine, ut ait auctor originis Constantianae 19, Constantinus reversus est Serdicam. Quae refragantur constitutiones infra relatae, secundum quae Constantinus a. 314 ab Octobri ad Decembrem Treviris fuit, videntur mendose traditiae.</p> <p>1 januari 314 IMP. CONSTANTINUS A. ad Maximum praefectum Urbi. pr. Si quis alicui maiestatis crimen intenderit, cum in huiuscemodi re convictus minime quisquam privilegio dignitatis alicuius a strictiore inquisitione defendatur, sciat se quoque tormentis esse subdendum, si aliis manifestis indiciis accusationem suam non potuerit comprobare. Cum eo, qui huius esse temeritatis deprehenditur, illum quoque tormentis subdi oportet, cuius consilio atque instinctu ad accusationem accessisse videbitur, ut ab omnibus commissi consciis statuta vindicta possit reportari. In servis quoque vel libertis, qui dominos aut patronos accusare aut deferre temptaverint, professio tam atrocis audaciae statim in admissi ipsius exordio per sententiam iudicis comprimatur ac denegata audientia patibulo adfigatur. PROPOSITA KAL. IANUAR. VOLVSIANO ET ANNIANO CONSS.</p> <p>30 januari 314 IMP. CONSTANTINUS A. Locrio Verino suo salutem. pr. Aput eos, quos superstites integris facultatibus esse pervideris vel quorum heredes incolumbia retinent patrimonia, sortes kalendarii perseverare debebunt, ita tamen, ut annuas usuras suis quibusque temporibus exolvant, cum simul et rei publicae utile sit retinere idoneos debitores et ipsis commodum cumulum debiti minime nutrir.</p> <p>1. Et quia nefas est obnoxiiis corporibus alienatis circumscribi civitates, placuit, si qui debitor rei publicae civitatis quippiam ex eo patrimonio, quod habuit, cum pecuniam rei publicae sumeret, donaverit vel distraxerit vel qualibet in alium ratione contulerit, qualitate rei alienatae perspecta atque omnibus debitoris facultatibus consideratis, quas habuit, cum ei pecunia crederetur, pro rata ab eo, qui ex debitoris facultatibus aliquid detinet, ex sorte atque usuris postulari. Itaque quotiens minus idoneum deprehenditur eius patrimonium, cuius nomen kalendario civitatis alicuius invenitur obnoxium, iudex omni quibus, e diligentiae sollicitudine debebit inquirere, ad quos ex qualibet condicione transierint debitoris facultates, ut singuli aequa aestimatione habita pro rata rerum quas possident convenientur, personalem actionem contra eum habituri debitorem, qui ipsis solventibus liberatur. Ab eo autem, a quo constat fortunarum suarum partem maximam recessisse, etiam reliquam portionem quae aput eum resederit transferri ad idoneum oportebit.</p> <p>2. Quod si quispiam debitor rei publicae civitatis fisco nostro locum fecerit, emptores quidem, qui ex fisco nostro comparaverint, manifestum est secundum ius vetus et rescripta divorum constitutionesque nostras nullam debere molestiam sustinere, cum huiusmodi casibus rem publicam placuerit fortuita dispendia sustinere; qui vero aliquid ex eiusdem bonis principali liberalitate fuerint consecuti, iuxta legem latam obnoxii erunt rei publicae habita solidarum facultatum consideratione, quae fuerant debitoris, cum pecuniam rei publicae sumeret, ut pro rata corporis, quod ex largitate nostra retinent, competentem sortis atque usurarum partem exigantur.</p> <p>3. Quod si quis debitor non comparuerit vel certe ita omnia sua consumpserit, ut nemo aliquam rem ex eius bonis possideat, id quoque debitum convenit ad dispendium rei publicae pertinere. Ideoque periculo curatoris kalendari et magistratum et creatorum aput idoneos vel dominos rusticorum praediorum pecunia collocanda est. PROPOSITA III KAL. FEB. VOLVSIANO ET ANNIANO CONSS.</p> <p>6 maart 314 IMP. CONSTANTINUS A. AD URSUM VICARIUM. Si quando quis rescriptum ad extraordinarium iudicem reportaverit, dilatio ei penitus neganda est. Illi autem, qui in iudicium vocatur, danda est ad probanda precum mendacia vel proferenda aliqua</p>	<p>314 Optatus, De sch. Don., Appendix 5 Constantine Constantine, frustrated, orders the dissatisfied Donatists, who will not yield to the rulings of Arles, to be brought to his court for the hearing for which they have appealed.</p>			
--	--	--	--	--

instrumenta vel testes, quoniam instructus esse non potuit, qui praeter spem ad alienum iudicem tradebatur. DAT. PRID. NON. MART. VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

Interpretatio. Quando ab aliquo principe praeceptio fuerit surrepta, ut ad alium iudicem quam cui commissus est, adversarium suum pertrahat audiendum, sicut ille, qui petitor est, indutias si petierit, accipere non debuit, ita illi, qui ad iudicium adducitur, dilatio debita non negetur, ut facilius aut per scripturam aut per testes probare valeat illum a quo pulsatus est falsa supplicatione meruisse, quod petiit.

19 maart 314 IMP. CONSTANTINUS A. ad Volusianum. Si navicularius originalis levamentarius fuerit, nihilo minus aput eosdem, aput quos et parentes eius fuisse videntur, firmiter permanebit. DAT. XIV KAL. APRIL. VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

25 maart 314 IMP. CONSTANTINUS A. ET C. Pro officio administrationis tutoris vel curatoris bona, si debitores existant, tamquam pigneris titulo obligata minores sibimet vindicare minime prohibentur. DAT. VII KAL. APRIL. TREV(IRIS) VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

Interpretatio. Quicumque tutor sive curator negligentia administrationis suae debitor minoribus comprobatur, noverit facultates suas ita obligatas, ut, si non satisfecerit, ratione deducta, bona sua a minoribus loco pignoris teneantur.

1 april 314 IMP. CONSTANTINUS A. ad Probum. pr. Si quae mulieres liberae vel a servis vel a quolibet alio vim perpressae contra voluntatem suam servilis condicionis hominibus iunctae sint, competenti legum severitate vindictam consequantur.

1. Si qua autem mulier suae sit immemor honestatis, libertatem amittat atque eius filii servi sint domini, cuius se contubernio coniunxit. Quam legem et de praeterito custodiri oportet. PROPOSITA KAL. APRIL. VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

Interpretatio. Per vim contra voluntatem servo iuncta alieno et vindictam consequitur. Si vero sponte fit ancilla, et eius filii servi sunt.

25 april 314 IMP. CONSTANTINUS A. ad Volusianum. Universi devotionis studio contendant, si quos ingenuis natalibus procreatos sub tyranno ingenuitatem amisisse aut propria contenti conscientia aut aliorum indicibus recognoscunt, natalibus suis restituere, nec exspectata iudicis interpellatione. Nam si quis contra conscientiam suam vel certissima testimonia plurimorum in eadem avaritiae tenacitate permanserit, severissima poena mulcabitur. Placet autem, etiam eos periculo subiugari, qui scientes ingenuos servitutis necessitatem per iniuriam sustinere dissimulant. PROP. VIII. KAL. MAI. ROMAE, VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

Interpretatio. Ingenui, qui tyranni temporibus addicti sunt servituti, ingenuitati reddantur. Quod si quis sciens hoc ordine addictum ingenuum in servitute tenuerit, noverit in se legibus vindicandum.

28 oktober 314 IMP. CONSTANTINUS A. PALATINIS BENE MERITIS SUIS SALUTEM. A palatinis tam his, qui obsequiis nostris inculcata officia praebuerunt, quam illis, qui in scriniis nostris, id est memoriae epistularum libellorumque, versati sunt, procul universas cal(um)nias sive nominationes iubemus esse summotas, idque beneficium ad filios eorum atque nepotes ipso ordine sanguinis pervenire atque immunes eos a cunctis muneribus sordidis et personalibus permanere cum universis mobilibus et mancipiis urbanis, neque iniurias eis ab aliquibus inferri, ita ut, qui haec contempserit, indiscreta dignitate poenas debitas exigatur. DAT. IV KAL. NOV. TREVIRIS VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

3 november 314 IMP. CONSTANTINUS A. ad Catulinum. Post alia: minime fas est, ut in civili negotio libellis appellatoriis oblati aut carceris cruciatus aut cuiuslibet iniuriae genus seu tormenta vel etiam contumelias perferat appellator; absque his criminalibus causis, in tiansi possunt provocare, eum tamen statum debent obtinere, ut post provocationem in custodia perseverent. Ea custodita moderatione, ut eorum provocationes recipiantur, qui easdem non a praeiudicio interposuisse noscuntur aut etiam ante causam examinatum et determinatum, sed universo negotio peremptoria

praescriptione finito vel per cuncta membra decurso, contra iudicem interpositae esse noscantur etc. DAT. III. NON. NOV. TREVIRIS. ACC. XV KAL. MAI. HADRUMETO [Sousse], VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

Interpretatio. Ista lex hoc praecipit, non debere appellan-tem aut carceris custodia aut cuiuslibet iniuriae afflictione constringi, exceptis tamen criminalibus causis, in quibus similis accusan-tem et accusatum condicio poenae custodiaeque constringit: et eorum appellationes dicit debere recipi, sed ita, ut qui appellaverit, in custodia teneatur, quo usque ad alium iudicem crimina obiecta perveniant, ut discussis ad integrum omnibus, aut de absolute-tione aut de damnatione accipiat sententiam finitivam.

3 november 314 IMP. CONSTANTINUS A. ad Catulinum. Qui sententiam laturus est, temperamentum hoc teneat, ut non prius capitalem in quempiam promat severamque sententiam, quam in adulterii vel homicidii vel maleficii crimine aut sua confessione aut certe omnium, qui tormentis vel interrogationibus fuerint dediti, in unum conspirantem concordantemque rei finem convictus sit et sic in obiecto flagitio deprehensus, ut vix etiam ipse ea, quae commiserit, negare sufficiat. DAT. III. NON. NOV. TREVIRIS. ACC. XV KAL. MAI. HADRUMETI [Sousse], VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

Interpretatio. Iudex criminorum discutiens non ante sententiam proferat capitalem, quam aut reus ipse fateatur, aut convictus aut per innocentes testes vel per conscios criminis sui aut homicidium aut adulterium aut maleficium commisisse manifestius vincatur.

30 december 314 IMP. CONSTANTINUS A. IULIO ANTIOCHO PRAEFECTO VIGILUM. Annotationes nostras sine rescriptione admitti non placet, id[eo]que officium gravitatis tuae observet, sicut semper est custoditum, ut rescribta vel epistulas potius nostras quam adnotationes solas existimes audiendas. DAT. III K. IAN. TREV(IRIS) VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.